

Publiekssamenvatting dagvaarding kort geding voor Gezonde Lucht

Dit is de samenvatting van de dagvaarding van het kort geding voor Gezonde Lucht, inclusief wat Milieudefensie en Adem in Rotterdam op korte termijn eisen van de Staat der Nederlanden.

Milieudefensie, juni 2017

In Nederland gaan we gemiddeld 13 maanden eerder dood door de hoeveelheid fijnstof en stikstofdioxide (NO₂) die we inademen. Milieudefensie vindt dat alle Nederlanders recht hebben op gezonde lucht. Daarin wordt zij niet alleen gesteund door duizenden Nederlanders, maar ook door de wet. Daarom klaagt Milieudefensie de Staat der Nederlanden aan op grond van de Europese luchtkwaliteitswet en het recht op gezondheid.

Op 1 augustus 2016 dagvaardde Milieudefensie de Staat en startte een rechtszaak voor gezonde lucht. Meer informatie hierover lees je in de publiekssamenvatting die destijds is opgesteld [<https://milieudefensie.nl/publicaties/factsheets/dagvaarding-recht-op-gezonde-lucht>]. Omdat Milieudefensie heel lang moest wachten op een datum voor de zitting waarin deze zogenaamde bodemprocedure zal worden behandeld (een bodemprocedure is een uitgebreide zitting) hebben we besloten om een kort geding aan te spannen. Dat betekent dat, vooruitlopend op de behandeling van de bodemprocedure, er alvast een spoedprocedure wordt gestart om nu al maatregelen te eisen voor gezondere lucht. Een kort geding is minder uitgebreid dan een bodemprocedure, maar kan ervoor zorgen dat er al eerder schot in de zaak komt. Het kort geding hebben we kunnen starten dankzij de hulp van 467 crowdfunders.

Inmiddels is de zittingsdatum voor de behandeling van de bodemprocedure bekend, 14 november 2017. Dit betekent dat op zijn vroegst begin 2018 een uitspraak kan worden verwacht met betrekking tot deze uitgebreide behandeling van de zaak. Het kort geding is op 23 augustus 2017 om 09:00 uur. Voor dit kort geding zal dus deze zomer al een uitspraak zijn. Door het kort geding kunnen eerder maatregelen voor gezonde lucht worden afgedwongen. Milieudefensie kan niet wettelijk eisen welke maatregelen genomen moeten worden, maar wel dát er maatregelen genomen moeten worden om de luchtkwaliteit te verbeteren, en dat er geen maatregelen genomen mogen worden die leiden tot verdere overschrijdingen van de normen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen leiden tot een stop op de verhogingen van de maximum snelheid naar 130 kilometer per uur.

Wat eist Milieudefensie in het kort geding?

Op 2 juni 2017 stuurde de advocaat van Milieudefensie en Adem in Rotterdam, Phon van den Biesen, de dagvaarding van het kort geding naar de Staat en naar het Ministerie. Hierin eisen we niet precies hetzelfde als in de bodemprocedure. Een kort geding is een spoedprocedure, de beslissing is voorlopig en de eisen moeten meteen uitvoerbaar zijn. Daarom gaat het kort geding over het overduidelijke overtreden door Nederland van de Europese luchtkwaliteitswet. Milieudefensie eist dat er een goed luchtkwaliteitsplan gemaakt wordt, dat er maatregelen genomen worden zodat de luchtkwaliteit op locaties waar de normen worden overschreden verbeterd, en dat er een verbod komt op elke maatregel die kan leiden tot nieuwe overtredingen van de normen.

Zorgwekkende ontwikkelingen sinds de eerste dagvaarding

De luchtkwaliteit in Nederland is ongezond. Elk moment dat we ongezonde lucht moeten inademen is schadelijk voor onze gezondheid. Steeds meer onderzoek wijst dat uit. Al jaren is bekend dat luchtvervuiling leidt tot een ernstige verhoging van de kans op bijvoorbeeld hart- en vaatziekten, COPD, astma en longkanker. Sinds de dagvaarding voor gezonde lucht in augustus 2016 werd verstuurd is er nog meer onderzoek gepubliceerd dat aantoont hoe slecht luchtvervuiling is. Dichtbij een drukke weg wonen verhoogt de kans op dementie. Kinderen lopen een ontwikkelingsachterstand op in slechte lucht. Slechte luchtkwaliteit verhoogt het medicijngebruik en ziektekiemen worden weerbaarder tegen antibiotica en dus gevaarlijker voor onze gezondheid. Dit zijn slechts enkele studies in een lange rij van wetenschappelijk onderzoek die aantonen dat luchtvervuiling een breed scala aan ziekten veroorzaakt.

Nederland houdt zich niet aan de wet

In 2015 hadden alle normen voor luchtkwaliteit bereikt moeten zijn volgens de wet. Dat is op meer dan 1000 plekken niet gelukt. Ondertussen is aangetoond dat het verhogen van de maximum snelheid naar 130 kilometer per uur aantoonbaar heeft geleid tot meer overschrijdingen van de norm voor stikstofdioxide. Ook de Europese Commissie en de Algemene Rekenkamer zijn kritisch over de Nederlandse luchtkwaliteit en het beleid hierop. Zo is veel geld op de plank blijven liggen en is er geen zicht op de effectiviteit van de genomen maatregelen. Overigens is Nederland niet de enige die zich niet aan de wet houden. Veel Europese landen hebben te vervuilde lucht. In onder andere Engeland en Bulgarije werd de regering in vergelijkbare rechtszaken teruggefloten door de rechter.

Luchtkwaliteitsplan

Als normen (dreigen te) worden overschreden, dan moeten de verantwoordelijke overheden een luchtkwaliteitsplan maken. De luchtkwaliteitsplannen van gemeenten, provincies en rijk zijn samengebracht in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Milieudefensie constateert dat het NSL volstrekt onvoldoende is en niet voldoet aan de eisen voor luchtkwaliteitsplannen zoals opgelegd in de Europese Richtlijn voor luchtkwaliteit. Bovendien is het NSL onvolledig uitgevoerd. Het doel van een luchtkwaliteitsplan moet zijn om de normen te halen en de overschrijdingen zo kort mogelijk te laten voortduren. Zoals blijkt uit berekeningen van het RIVM is dat niet gelukt en zal dat – bij ongewijzigd beleid – zelfs in 2020 nog niet gelukt zijn. Daarom is een van de eisen van Milieudefensie dat er een luchtkwaliteitsplan wordt gemaakt (en uitgevoerd!) dat wel aan de eisen voldoet en de wetsovertredingen stopt.